

Datum
2024-03-10

Diarienummer
KS KS-00152-2024

Till Finansdepartementet

Yttrande Remiss - Förändring genom försök - försöksverksamhet i den kommunala sektorn SOU 2023:94

Remissinstansen diarienummer: Fi2023/03211

Övergripande kommentarer

Finansdepartementet har remitterat betänkande *Förändring genom försök - försöksverksamhet i den kommunala sektorn SOU 2023:94*, till Östersunds kommun för yttrande senast den 15 april 2024.

För de avsnitt i remissen som berör eller påverkar Östersunds kommun och inte kommenteras särskilt har Östersunds kommun antingen inte några synpunkter eller ställer sig bakom utredningens förslag. Det bedöms inte nödvändigt att kommentera dessa avsnitt närmare.

Östersunds kommun ser övergripande positivt på de förslag som utredningen ger när det gäller förändring genom försök i kommunal verksamhet. När det som ska rymmas under den kommunala kompetensen blir alltmer komplext och omfångsrikt samtidigt som skatteunderlaget i många kommuner krymper, blir interkommunal samverkan i allt högre grad en nödvändighet. Konstruktiva samarbeten mellan kommuner, regioner och stat för att skapa kostnadseffektiva lösningar med hög kvalitet för medborgarna är en lovande väg att gå för att lyckas med framtidens välfärdsuppdrag.

Östersunds kommun samverkar i dag genom flera gemensamma nämnder, exempelvis inom upphandling och överförmyndarfrågor, samt avtalssamverkan på flera områden. I Jämtlands län har vi också sedan många år välfungerande förbund som sköter räddningstjänst och gymnasieutbildning.

Möjligheterna med försöksverksamhet för att låta några aktörer gå före och testa innan fler hakar på sänker tröskeln för att nya former av samverkan ska bli av. Att lära av varandras framgångar och misstag kan vara ett effektivt sätt att åstadkomma verklig utveckling. Östersunds kommun ser därför fram emot att följa utvecklingen som utredningens förslag möjliggör.

Kommentarer till specifika delar av remissen

Avsnitt 7.4 En jämlik digital omvandling i kommunerna Sundsvall och Ånge

Digitaliseringen är en möjlighet, och betraktas som en del av lösningen på kommunsektorns utmaningar. Utmaningen finns dock i att alla Sveriges kommuner inte har samma förutsättningar att tillvarata de möjligheter som digitaliseringen erbjuder. Försöksverksamheten i detta fall innebär att Sundsvall utvecklar en modern digital infrastruktur där Ånge kan fungera som en testbädd för det utvecklingsarbete som genomförs i Sundsvall, vilket förväntas leda till ökad utveckling och innovation i båda kommunerna. Ambitionen är att det på sikt ska ske en digital sammanslagning av kommunernas verksamhetsprocesser. Försöksverksamheten inleddes i maj 2022 och kommer att pågå i olika faser fram till maj 2025.

Målet med försöksverksamheten är att hitta en modell där en öppen, standardiserad och delningsbar digital infrastruktur skapar nytta. Ambitionen är att modellen ska skapa en mer likvärdig digital välfärd i hela Sverige. Försöksverksamheten bygger på en avsiktsförklaring undertecknad av Sundsvall och Ånge om gemensam IT-drift och fullt integrerad digital utveckling. I januari 2023 tog Sundsvall över driften av Ånges servrar och i mars 2023 beslutade kommunfullmäktige i Ånge och Sundsvall att utöka kommunernas samarbete kring digitalisering i enlighet med försöket. Försöket innebär att Sundsvalls utvecklingsorganisation knyts ihop med motsvarigheten i Ånge. Ånge kan därmed dra nytta av Sundsvalls tekniska utvecklingsarbete, samtidigt som utvecklingen i Sundsvall och Ånge samordnas.

Östersunds kommun ser denna sorts försöksverksamhet som mycket relevant och intressant för många områden inte minst i Norrlands inland, där det i Västernorrland liksom Jämtland finns en betydligt större kraftfullare kommun med många mindre kommuner i sin närhet. Fördelarna i en mindre kommun med kortare beslutsvägar och en smidigare organisation ger möjligheter att fungera som en testbädd för den större kommunens specialistresurser. Den mindre kommunen får reell nytta direkt och den större kommunen får möjligheten att visa på ett gott exempel för att våga omsätta försöken i större skala. En förutsättning är dock en vilja att i grunden analysera och utifrån detta förändra verksamhetsprocesserna och en vilja att rucka på såväl intern styrmodell som funktionsinriktade tankesätt.

Avsnitt 10 Försöksverksamheter gällande samverkan mellan kommuner på lantmäteriområdet

Utredningen ger följande två förslag:

- Försöksverksamhet med kommunal lantmäterimyndighet i samverkan
- Försöksverksamhet med avtalssamverkan mellan kommunala lantmäterimyndigheter

Östersunds kommun genom specifikt lantmäterimyndigheten i Östersunds kommun, ställer sig positiv till förslagen som redovisas i utredningen då

kommunen ser det lämpligt och möjligt att samverka i dessa frågor över kommungränser eftersom lantmäteriprocessen och de juridiska prövningarna är desamma oberoende av var förrättningen genomförs.

Östersunds kommun ser en stor fördel med förslaget med *avtalssamverkan* då det skulle kunna bidra till att balansera ärendemängden över tid mellan olika kommunala lantmäterimyndigheter (KLM). Det skulle gynna samhällsbyggnadsprocessen om befintliga KLM fick möjligheten att nyttja befintliga resurser i samverkan. Ärendeströmmingen kan variera över tid och även de personella resurserna förändras. Av den anledningen är det positivt för myndigheterna att kunna låna ut och låna in kompetens och resurser. Det finns idag även stora möjligheter att handlägga ärenden på distans vilket bidrar till att det skulle vara ett bra alternativ att genom avtal samverka mellan kommunerna. Myndigheterna får ökade möjligheterna till en jämnare och stabilare ärendebalans vilket gynnar samhället. En annan vinst med att samverka är erfarenhetsutbyte mellan kommunerna.

Östersunds kommun ser även positivt på förslaget med kommunal *lantmäterimyndighet i samverkan*. Utredningen föreslår att det i försöksverksamheten skulle ingå att titta på hur handläggningstiderna för en lantmäteriförrättning påverkas. Med bl a det som underlag finns det bättre förutsättningar att ta ställning till frågan efter försöksperioden.

Avsnitt 9.7 Utredningen föreslår en försöksverksamhet med avtalssamverkan mellan regioner och kommuner om hälso- och sjukvård i hemmet

Östersunds kommun ställer sig positiv till förslaget att möjliggöra försöksverksamheter med avtalssamverkan mellan regioner och kommuner om uppgifter inom specialiserad hälso- och sjukvård som kan utföras i hemmet.

Kommunen har dock vissa farhågor i att det kommer att vara en stor utmaning för kommuner att avtala om att utföra nya arbetsuppgifter som både kräver mer kompetens och resurser inom den kommunala hälso- och sjukvården. Regelverket kring upphandling är komplext och kan ha en avskräckande effekt för att inleda dessa samarbeten.

Därför blir det av stort värde att följa försöken och Socialstyrelsens uppföljning därav.

Avsnitt 12.2.1 Försöksverksamhet som ger möjlighet att i vissa fall bryta sekretess

Östersunds kommun menar att det är en viktig grundbult för invånarnas fortsatta förtroende för den svenska demokratin och myndigheters berättigande att all sekretess, särskilt sekretess med hänsyn till individer och myndighetsutövning respekteras. Dock är det lika viktigt för tilltron till det demokratiska systemet att myndigheter kan samverka och arbeta effektivt mot brottslighet, i synnerhet välfärdsbrottslighet som i förlängningen kan bli systemhotande.

Östersunds kommun ser dock hellre att redan existerande möjligheter tillvaratas än att en regelrätt försöksverksamhet påbörjas när det gäller för individen så avgörande områden som sekretess om uppgift om enskild. Sådana möjligheter finns redan i dag genom exempelvis genom 10 kap. 18 a § Offentlighets- och sekretesslagen.

Ställningstagande

Östersunds kommun ser övergripande positivt på de förslag som utredningen ger när det gäller förändring genom försök i kommunal verksamhet och kommer att följa utvärderingar som sker av försöken.

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Kommunledningsförvaltningen

Yttrandet skickas (i dubbla format; word och pdf) till Finansdepartementet via e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se och fi.ofa.k.remiss@regeringskansliet.se.